

Forlovelse, Ægteskab, verdensberømt Bog, 196 Sider, 1,85. — Dr. M. Padden, amerikansk Læge: Ægteskabelig Livslykke, 2 store Bind, kun 3 Kr. for begge B. — Deltage Sæ, den unge, dybsunkne Kvindes Testamente, Op-lag 40.000, 1,35. — Ford: Hemmelighe-den ved at tjene Penge, 1,25. — Sund-hedslære, mange Oplysninger, kun 1,00. — Elveklip: Muntre Fortællinger, kun 1 Kr. 25 Øre. — Filmas Eventyr, stort Pragtværk med 125 Kunstudgaver, kun 3 1/2 Kr. — Ungdom og Kærlighed, 0,75. Selves Bogforlag, Ald. P. S. D., Odense.

det å gjøre. Jeg forlanger ikke annet enn at man undersøker om de rettsforhandlinger hvor-etter jeg blev dømt, blev ført på lovlig måte og om de doku-menter som jeg har lagt frem for å bevis min uskyldighet, er blitt prøvet. Jeg gir avkald på en benådning som allikevel vil opretholde skinnets av skyld. I tretten år har jeg sittet i feng-sel og selv om jeg skulde måtte bli her i så mange år til, så vil jeg ikke holde op med å for-lange min rett.»

»Hvad gjør De i fengslet?» spurte jeg. »Jeg skreller poteter.«

Dødsdømt.

Så snakker jeg med Mc. Na-marra som allerede har sittet nitten år i fengsel. Han hørte til den anarkistiske gruppe som i året 1911 sprenge "Times"-bygning i Los Angeles i luften. Retten hadde ingen beviser for hans skyld. For å redde fem-ogtyve andre anklagede arbei-dere erklærte han og hans bror og en til at det var dem som hadde foretatt sprenget. I nitten år har disse mennesker sittet i fengsel. I alle andre til-felder blir fangene benådet efter så lang straffetid.

Mc. Namarra forteller mig at han blir beskjeftegt med å bringe de dødsdomte mat.

»Hvorange dødsdomte er der i fengslet?»

»Sekten! Den 9. december skal der henges noen igjen.«

I New York steker man men-skene på elektriske stoler, i Kalifornia blir de hengt.

Senere ser jeg mig omkring i fengslet. Det er bygget for 2400 fanger, men der er nu sammen-pakket 4300. Den amerikanske offentlighet spør ikke efter grun-nen til at kriminaliteten stiger. Den tror at det bare er »dårlige mennesker« som blir forbyrtere og slår sig til ro med det. At de økonomiske forhold og sær-lig den store arbeidsledighet bærer en rystende stor del av skylden, ser den ikke.

Alle fanger må først arbeide i det skidne, larmende veveri. »Der skal de bløtkokes,« sier fangene. I fritiden kan de røke og sparke fotball. Men det er bare de særlig begunstigede som får godt av dette privilegium, for de andre — det ingen plass til det i dette overfylte fengsel. De trenges i luftgården hvor der ikke er en grøn flekk å se, mens det herligste landskap blomstrer utenfor.

Fangene spiser sammen. Jeg var i en sal hvor det var plass til 2000 fanger.

Her kunde man se folk av alle raser og nasjonaliteter, hvite, negre, meksikanere, kinesere, ja-panesere, indere, grekere, fransk-

menn og tyskere. Den værste disiplinærstraff er møkearrest. Disse celler ligger under jorden.

Galgens.

For vi forlater fengslet viser opsynsmannen oss dødscellene og galgen. En dag for de døds-dømte skal henges blir de over-ført til dødscellene, store trebur inne i et værelse og kontroller-bore fra alle sider. I værelset sitter der dag og natt en vakt, som har å passe på at fangen ikke tilføier sig noen skade og således »kommer straffen i for-kløpet.« I fjor gjorde en fange et selvmordsforsøk to dage for han skulde henges. Han blev innlagt på sykehus og pleiet omhyggelig til han blev frisk igjen. Da først blev han hengt.

»Hvorledes tar de det, disse mennesker, når de går til gal-gen?» spurte jeg betjenten som fulgte med mig.

»Rolig. Bare få har jeg sett avmektige. De fleste går full-fullstendig sløve de tre skritt frem.«

»Dor de med en gang?»

»Hengning er en bra måte, meget menneskeligere enn den elektriske stol. Med et rykk brekkes nakken. I et kvarters tid er der nok trekninger i lemmene og derfor binder vi også remmer om vedkommendes armer og ben. Men de føler ikke mere.«

Vi kommer forbi noen celler hvor der sitter dødsdømte. En av dem vinker til os. En annen ler høit da vi blir stående.

Utenfor fengslet stråler Golden Gate i uendelig sol.

Úr Føroyum.

Tórshavn.

Streikan endað.

Streikan hjá Føroya fiski-monnum, sum so mong bóru ótta fyrri, er nú endað. Longu friggjadagin við degnum gingu tíðindir um, at nú var liðugt, reiðarar høvdu gingið við til 35%. Men hesi tíðindi vóru ósønn, alt tað eingin semja tá var komin í lag millum fiski-menn og reiðarar, tí stjórn Føroya Fiskimannafelags visti einki um hetta. Men seint friggja-kvöldið var kurilin greiddur, reiðarar og fiskimenn komu ásamt um 35%. Táid nógv skip longu nú liggja búgvín at fara av stað, kom tað ógvuliga væl við, at partarnir komu ásamt, sjálvt um tað var í efstu tíð — og nú leggja skipini út.

Skipaflotin

ókist í hvørjum. Í seinastum eru komin fleiri skip aftratt. Til J. P. E. & S. í Havn er komið Noregsluppin »Expedite«. Til Peter Jørgensen í Seyrvágu kom skonnartín »Havbrú«. Frá Klaksvík frætist, at hin í Svendborg nýbygda skonnartín hjá Jacob E. Jacobsen og Gut-torm Hendriksen er komin. Alt ókist flotin í hvørjum, við stórrí og nýggjari snekkjum.

Klipp-klipp.

Klipp-klipp, hitt kenda, altið fagnaða fuglamálið hoyrdist tíðliga leygmorgunin — ein Tjaldursflokkur fleyg inn yvir Havnina og settist út í Sanda-gerði.

At Tjoldrini koma aftur 1. mars, má væl kallast tíðliga, men ifjór vóru longu fleiri flokkar seðdir 23. febr. Kom-ingartíðin er, sum kunning, 12. mars. Men táid »Tjoldrini« eru summarbóðarar fram um allar okkara flytufuglar, so koma tey ógamtíð óvtíðliga, tí øll yniska-vit ljós, sól og summar.

Klaksvík.

Ársins nýggjasta skip.

A morni snimma kastaði eitt nýbygt fiskiskip »Polarfarið« akker á »Pollinum«.

Hetta skip eiga tveir Klakks-víkingar, Jákup í Bóðini og Guði í Dalinum. Tað er bygt í Svendborg, á Ring Andersens skipaverki, og er trýmstrað, longdin er 100, breidd 23 og 13 fottur djúpt — og sjákvandi hevur tað skráðu í endanum. Tað er í hægsta klass Bureau Veritas, Special Survey.

Royndarferðin prógvaði at »Polarfarið« kundi koma upp til 7,5 míl um tíman, bert við motori.

12. febr. fór »Polarfarið« til Kéypmannahavn at taka salt, proviant, olju, valn og kol. So var hildið til Føroyar — og fyra ferðir reis sól úr kavi, so fell akker í Føroyum.

Á Flatlondum, bæði í Kéyp-mannahavn og Svendborg líkist fólkí sera væl á hetta skip, og blóðini fluttu greinar um tað, við mynd av »Polfarinum«, og nógv var fólk umborð og hugdu at skipinum, teir 3 dagarar tað lá í Kéypmannahavn. Millum teirra, ið har vóru umborð, var Th. Stauning, forsetisráðharri.

Hetta »tip-top modernada« fiskiskip er nú klart at fara til Íslands, mánnað við 28 monnum. D.....n.

Kartell-Systemet og Omsætningen. AF KNUD KORST

I.

Under det økonomiske Genopbyg-ningsarbejde og det selge Arbejde for at vinde Afsetningsmarkeder, som de europæiske Industrilande har været inde i i Aarene efter Krigen, har det set ud som om det ikke var godt for de Industrielle Virksom-heder at staa alene, udsat for fri Konkurrence af den hensynsløse, baade nedbrydende og opbyggende Art, som ellers i saa høj Grad har kendetegnet Udviklingen i Industriel-sens Tidsalder. Dette er i hvert Fald blevet anerkendt saa vidt, at man har fundet det betimeligt at op-bygge mægtige Toldmure til Beskyt-telse mod Konkurrence udefra paa Hjemmemarkedet; samt at man har fundet det høist fornuftigt at de for-skellige Virksomheder traf Aftale om Regulering af Konkurrencen mellem sig, altsaa dannede Karteller med det Formaa: i sidste Instans at begrænse Produktionen og hæve Priserne. Denne Kartelleringsbevægelse har end-ogsaa været betragtet i den Grad som den højeste økonomiske Fornuft, at selve Statsmagterne ofte har med-virket derved.

Kartelleringen mellem Virksom-hederne har endogsaa i stor Udstræk-ning grebet over paa det internati-onale Gøbet, saaledes at der nu læ-staar talrige Kontrakter mellem de organiserede Industrier i flere Lande, gaesende ud paa at respektere hin-an-dens Hjemmemarked — altsaa en Foranstaltning der virker i samme Retning som Toldbeskyttelse — og paa at dele Eksportmarkerne imel-lem sig. Man har fundet slige Over-enskomster bekvemmere end oprivan-de Konkurrencekampe.

Ved Siden af saadanne internati-o-

nale Kontrakter er der opstaaet et Utal af internationale Kombinationer af alle mulige Arter mellem Virksom-heder i forskellige Lande; saasom Filialfabriker, Opkøb af Aktiemajori-teter, Holdingselskaber med til- knyttede Mellem- eller Sideselskaber osv. osv. I Frankfurter Zeitungs Han-delstidende læser man daglig om ny Begivenheder af denne Art. En gan-ske mærkelig og for Fremtiden yderst betydningsfuld Udvikling er her ved at fuldbyrde sig.

Det er umuligt i et Dagblad at give et fyldestgørende Overblik over den-ne Uendelighed af internationale For-bindelser; man maa nøjes med at pege paa nogle af de meget store Koncerner (store er de forsaavidt al-le — der er jo her Tale om økonomiske Organisationer af utroligt stort Om-fang).

Af særlig stor Betydning blandt de internationale Karteller er det fransk-tyske Kalikartel og det europæiske Staa syndikat — eller Staalpagten som den ofte kaldes (siden Wilsons Dage anvender man jo hyppigt det højtidel- lige Udtryk Pagt om en Overens- komst). Jeg skal her omtale disse to Karteller ganske kort.

Kalikartellet: Før Krigen var Tysk-land som næsten praktisk talt den eneste Producent af Kali, dette i vor Tid saa uundværlige Kunstgødnings-stof. Sædvanlige tyske Kaliværker var tvungne Medlemmer af et Kartel, som Regeringen havde betydelig Ind-flydelse paa. Ved Versaillestraktaten 1919 gik en stor Del af Kaliværkerne (de der laa i Elsass nemlig) over til Frankrig, og der udbrod nu en bitter og langvarig Konkurrence mellem de tyske og de franske Værker; herun-der steg Eksporten fra de elsassiske Værker til 70.000 Tons (mod 6.000 før Krigen) og fra de tyske Værker til 120.000 Tons (mod 70.000 før Krigen). Priserne faldt følgelig. Baade de franske og de tyske Værker var hver for sig strengt organiseret i et Kartel. I Januar 1924 begyndte Samar-bejdet mellem de to Grupper med en foreløbig Aftale vedrørende Ekspor-ten til Amerika, i 1925 antog Aftaler-ne Form af en Entente, og i April 1926 blev den endelige Overenskomst underskrevet i Lugano — af Reich Kallsyndikat paa den ene Side og Société Commerciales des Potasses d'Alsace paa den anden Side.

Hovedpunkterne i Overenskomsten er, at Hjemmemarkederne respek-te-res (herunder det franske Koloniom-raade); der sælges altsaa ikke tysk Kali i Frankrig eller fransk Kali i Tyskland, Og Verdensmarkedet deles saaledes, at 30 pCt. af den samlede Eksport af Kali fra det fransk-tyske Omraade skal være fransk, 70 pCt. tysk; Kontrakten er affattet paa en saadan Maade, at begge Parter har Interesse i en stadig Udvidelse af Salg og Afsetningsmarkeder.

Elgekalisyndikatet har som sit særlige Afsetningsomraade de østeuro-pæiske Markeder, medens det fran-ske Syndikat særlig opererer i Vest-europa og Svejts. I Amerika, der er en meget stor Kaliforbruger, og an-dre Lande har de to Karteller opret-tet fælles Salgskontorer, der altsaa baade handler med tysk og fransk Kali.

I Amerika rejste der sig løvrigt en Storm af Uvilje mod Kolloverenskom-sten; Kartellet betegnedes bl. a. som »Vampyren« paa den amerikanske Farmers Ryg, og der bevilgedes Penge til Eftersøgning efter Kali paa andre Markeder, særlig i Amerika. Om der ad denne Vej vil kunne ska-bes en Modvægt mod det tysk-fran-ske Verdensmonopol maa Tiden vise; i Øjeblikket er det absolut Enhærs-ker paa Verdensmarkedet.

Staalpagten. Denne Pagt omfatter langt fra hele Verdensmarkedet, idet baade England og Amerika, der til-sammen frembringer mere end Halv-delen af Verdens Staalproduktion, staa udenfor. Alligevel er Staalkar-tellet en Organisation af eminent Be-

Vinduer, Døre og Lister.

Godt og billigt Arbejde.

Hugo Øster's Maskinsnedkeri,

Tlf. 216. Thorshavn. Tlf. 216.

tydning; og Pagten er affattet san-dan, at Kartellet altid vil være i Stand til at optage nye Medlemmer. Dets Maal er aabenbart at komme til at omfatte den hele Verden — en Tanke som synes ganske fantastisk i Betragtning af de mægtige Kapi-taler, Arbejdsstyrker osv. som der her er Tale om.

Det maa betones, at Kartellet kun gælder Staal, ikke Jern- eller Jern-vareproduktionen. Forudsætningen for Sammenlutningen er, at Staal-producenterne indenfor hvert Land er organiseret i nationale Karteller. Staalkartellet er ikke en Overens-komst om Priserne, men om at be-grænse Produktionen for hvert Land i et bestemt Forhold. Dette forudsæt-ter imidlertid to Afgørelser af vidt-rækkende Betydning — for det før-ste at fastsætte hvor meget den sam-lede Produktion maa udgøre, og for det andet at fordele denne Produktion paa de interesserede Lande (de saakaldte Kvota).

Til Bestemmelse af den samlede Produktion tog man Udgangspunkt i hvad der var blevet produceret i de første 3 Maaneder af 1926 (herom stod der naturligvis en lang Tiltræk-ning), men det Tal man saaledes naaede til, skulde — og skal stede — revideres hvert Kvartal, saaledes at det altid kan svare til det faktiske Behov.

(Fortsættes).

Semja er komin í lag

um 35 pct. og streikan

er endað! Hin 28. februar

eintust partarnir, eftir áheitan

fjá antmanni og formanni lög-

ttingsins um eina ferð enn at

venda sær til semjingarmanns-

ins fyrri, um tað var møgult í

efstu stund, at fáa semju í lag.

Kl. 18 var fundur settur. Fyri

reiðarafelagið mottu: frá Müller,

Jens Evensen og H. P. Hansen,

fyrri fiskimannafelagið: G. Win-

ther, H. V. Madsen, Joen Poul-

sen, Andr. Fr. Johannesen og

felagsskrivarin.

Semjingarmaðurin, lögtings-

formaðurin og amtmaðurin vóru

til stóis. Aftaná eina 6 tíma

langa ráðgerð eintust partarnir

um kontrakt, sum i royndum

ikkí vikur stórt frá henni, ið

galt fyrri 1929 umframt tað, at

fiskimennirnir í staðin fyrri 33 1/3%

nú fáa 35% av bruttovæðuni.

Hetta er jú ikki nakar ógiltur

vinningur — bert 1 2/3%; men

eingin má vera blindur fyrri, at

her er brotið nýtt lið á ein

gamlan garð. — Triðingsbýtið

stóð leingi sum ein heilagur

virkimáður, ið eingin hugsaði

um at herja á. Peningaliga kann

hesin vinningur verða ca. 180.000

kr. meira til fiskimenninar eitt

gott fiskiár; hetta er jú ikki

nógv til hvønn; men Føroya

Fiskimannafelag hevur ógamtíð

stigið fram í stórum. Av øðrum

broytingum frá hinum gomlu kon-

traktini til tað betra fyrri fiski-

menninar, kunnu vit nevna, at

kokkalønin er hækkað frá 125

kr. til 150 kr. fyrri skip við minni

enn 22 monnum, og til 175 kr.,

tá manningin er stórri. Mann-

gingin kann sjálf gera av fyrri

hvønn tveir sær, um kokkurin

skal fiska ella ikki.

Viðvíkjandi trætumálningum,

sum verið hevur um avskipning

av fiski í sjónum undir Íslandi